

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนือ ครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ (Qualitative study) ผสมกับการศึกษาทางมานุษยวิทยา โดยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หมู่บ้านโป่งสี 1 หมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน หมู่บ้านประตูยี่น หมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประตูยี่น อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน จำนวนรวมประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 341 คน และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ในเชิงสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation), Correlation matrix, Chi-square และ Gamma การศึกษาทางมานุษยวิทยา ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประชากรกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้รอบรู้ในหมู่บ้านโป่งสี 1 หมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย พระสงฆ์, อาจารย์ใหญ่, หัวหน้าสถานีอนามัย, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้รอบรู้ในหมู่บ้านประตูยี่น หมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประตูยี่น อ.ลานสัก อ.อุทัยธานี จำนวน 5 คน ประกอบด้วย พระสงฆ์, อาจารย์ใหญ่, หัวหน้าสถานีอนามัย, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวนรวมประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การนำเสนอผลสรุปและข้อเสนอแนะ ผลการศึกษา ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

- 6.1 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- 6.2 ผลสรุปข้อมูลพื้นฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ, ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข
- 6.3 สรุปผลการศึกษา
- 6.4 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

6.5 ปัญหาในการวิจัย

6.6 ข้อค้นพบในการวิจัย

6.7 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการสรุป และข้อเสนอแนะ ผลการศึกษา มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

6.1 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

โดยผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 341 คน ประกอบด้วย หัวหน้าครัวเรือน หมู่บ้านโป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ของจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด หัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านประดู่ยืน และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ของจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. เพศ

ผลการศึกษา พบว่า เพศของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านโป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน เป็นเพศชายจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ เพศหญิงจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ และเพศของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านประดู่ยืนและหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน เป็นเพศชายจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี เพศหญิงจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า เพศของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 341 คน เป็นเพศชาย 228 คน คิดเป็นร้อยละ 66.9 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเป็นเพศหญิง 113 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

3. อายุ

ผลการศึกษาพบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านโป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 และอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน ประดู่ยืน และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และอายุ 61 ปี ขึ้นไปจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

4. การศึกษา

ผลการศึกษา พบว่าการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน โป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่ จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคือ ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 5

คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและอื่น ๆ ระดับละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้าน ประดู่ยืน และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคือ ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ระดับละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

5. อาชีพหลัก

ผลการศึกษาพบว่า อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน โป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคืออาชีพทำการเกษตร จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 อาชีพรับจ้าง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 อาชีพข้าราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 อาชีพนักธุรกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 อาชีพช่างฝีมือ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้าน ประดูยีนและหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดูยีน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน ส่วนใหญ่ มีอาชีพทำการเกษตร จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่ม ตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 อาชีพ รับจ้าง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 อาชีพข้าราชการและอาชีพเลี้ยงสัตว์อาชีพละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ อาชีพนักธุรกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และอาชีพ ช่างฝีมือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 124 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.4 อาชีพรับจ้าง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 อาชีพข้าราชการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 อาชีพนักธุรกิจ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และอาชีพช่างฝีมือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

6. อาชีพรอง

ผลการศึกษาพบว่า อาชีพรองของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน โป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน พบว่า ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคือ อาชีพทำการเกษตร จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 อาชีพ ช่างฝีมือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 อาชีพเลี้ยงสัตว์จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 อาชีพรับจ้างจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อาชีพรองของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน ประดูยีน และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดูยีน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ของหัวหน้า ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคืออาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 อื่น ๆ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 อาชีพรับจ้าง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ

16.0 อาชีพค้าขาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 อาชีพช่างฝีมือ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อาชีพรองของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 อาชีพรับจ้าง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 อื่น ๆ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และอาชีพช่างฝีมือ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

7. รายได้รวมของสมาชิกในครอบครัวต่อเดือน

ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านโป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่มีรายได้รวมระหว่าง 5,001-6,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 รายได้ระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 รายได้ระหว่าง 6,001-7,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และรายได้ 7,001 บาทขึ้นไปจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านประดู่ยี่น และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยี่น อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน ส่วนใหญ่มีรายได้รวมน้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 รายได้ระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 รายได้ระหว่าง 5,001-6,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 รายได้ 7,001 บาทขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 และรายได้ 6,001-7,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รายได้ระหว่าง 5,001-6,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 รายได้ระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 รายได้ระหว่าง 6,001-7,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และรายได้ 7,001 บาทขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ตามลำดับ

8. หนี้สินรวมของสมาชิกในครอบครัวต่อเดือน

ผลการศึกษา พบว่า หนี้สินรวมของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านโป่งสี 1 และหมู่บ้านโป่งสี 2 ต.บ้านถิ่น อ.เมือง จ.แพร่ จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ รองลงมาคือ มีหนี้สินน้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 หนี้สินระหว่าง 2,001-3,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 หนี้สินระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 หนี้สิน 5,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 และหนี้สินระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า หนี้สินรวมของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านประดู่ยี่น และหมู่บ้านทัพยายปอน ต.ประดู่ยี่น อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี จำนวน 162 คน ส่วนใหญ่มีหนี้สินน้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี รองลงมาคือ ไม่มีหนี้สิน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 หนี้สินระหว่าง 2,001-3,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 หนี้สินระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0, หนี้สิน 5,001 บาทขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7, และหนี้สินระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า หนี้สินรวมของสมาชิกในครอบครัวหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 341 คน ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ มีหนี้สินน้อยกว่า 2,000 บาท

จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 หนี้สินระหว่าง 2,001-3,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 หนี้สินระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 หนี้สิน 5,001 บาทขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 และหนี้สินระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

6.2 ผลสรุปข้อมูลพื้นฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ, ด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุขที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลสรุปข้อมูลความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในด้านเศรษฐกิจประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม, การประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม, การประกอบอาชีพในภาคพาณิชยกรรม ด้านการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา, อัตราการเรียนต่อ, อัตราการรู้หนังสือ และด้านสาธารณสุขประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ความเพียงพอของสถานอนามัย, ความพร้อมของอุปกรณ์และเวชภัณฑ์, ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่, งบประมาณด้านสาธารณสุข, การออกไปให้บริการอย่างสม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และข่าวสารด้านสาธารณสุข โดยผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6103$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6883$)

2. การประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.9078$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.7145$)

3. การประกอบอาชีพในภาคพาณิชย์กรรม

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคพาณิชย์กรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.5844$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.5173$)

4. ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าระดับการศึกษา มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.7385$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าระดับการศึกษา มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6864$)

5. อัตราการเรียนต่อ

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าอัตราการเรียนต่อมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6391$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าอัตราการเรียนต่อมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.9062$)

6. อัตราการรู้หนังสือ

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าอัตราการรู้หนังสือ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6872$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าอัตราการรู้หนังสือมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.7253$)

7. ความเพียงพอของสถานีอนามัย

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าความเพียงพอของสถานีอนามัย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตน้อย ($\bar{x} = 2.3520$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าความเพียงพอของสถานีอนามัย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.5453$)

8. ความพร้อมของอุปกรณ์และเวชภัณฑ์

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นถึงความพร้อมของอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.7793$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นถึงความพร้อมของอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6914$)

9. ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6397$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากที่สุด ($\bar{x} = 3.6759$)

10. งบประมาณด้านสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่างบประมาณด้านสาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.9693$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่างบประมาณด้านสาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.8951$)

11. การออกไปให้บริการอย่างสม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นว่าการออกไปให้บริการอย่างสม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.9516$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นว่าการออกไปให้บริการอย่างสม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.9239$)

12. ข่าวสารด้านสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.แพร่ มีความคิดเห็นข่าวสารด้านสาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.6788$) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จ.อุทัยธานี มีความคิดเห็นข่าวสารด้านสาธารณสุข มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก ($\bar{x} = 2.7747$)

6.3 สรุปผลการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยวิธีการศึกษาสองรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ การศึกษาทั้งสองรูปแบบ มีความเกี่ยวข้องกัน เนื่องจากการศึกษาจากแบบสอบถามเป็นการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาพิสูจน์สมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น และการศึกษาจากการสัมภาษณ์ เป็นการศึกษเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนผลการพิสูจน์สมมติฐาน และเพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้าน

ผลการศึกษาจากการพิสูจน์สมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบนและเขตภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
  - การประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม
2. ปัจจัยด้านการศึกษา ได้แก่
  - ระดับการศึกษา
  - อัตราการเรียนต่อ
  - อัตราการรู้หนังสือ
3. ปัจจัยด้านสาธารณสุข ได้แก่
  - ความเพียงพอของสถานอนามัย
  - ความพร้อมของเครื่องมือและเวชภัณฑ์
  - งบประมาณด้านสาธารณสุข
  - ข่าวสารด้านสาธารณสุข

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือ มีดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือตอนและภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่
  - 1.1 ปัจจัยด้านการศึกษา
  - 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- 1.3 ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.4 ปัจจัยด้านสาธารณสุข
- 1.5 ปัจจัยด้านรัฐและเอกชน
2. ปัจจัยที่ส่งเสริมระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้าน ได้แก่
  - 2.1 ปัจจัยด้านการศึกษา
  - 2.2 ปัจจัยด้านการมีอาชีพที่มั่นคง
  - 2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น การทำการเกษตร, ทำงานโรงงาน มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้านได้ดังนี้
  - 3.1 มีงานทำ
  - 3.2 มีรายได้
  - 3.3 มีความสามารถในการซื้อจัดหาปัจจัยที่จำเป็น
  - 3.4 ครอบครัวมีความสุข ชุมชนเข้มแข็ง เพราะทุกคนมีกินมีใช้
4. ปัจจัยด้านการศึกษา เช่น การเรียนต่อ การอ่านออกเขียนได้ มีส่วนสนับสนุนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้านคือ
  - 4.1 เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน
  - 4.2 รู้จักแยกแยะสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
  - 4.3 มีการปฏิบัติดีทั้งกาย, วาจา และใจ
5. ปัจจัยด้านสาธารณสุข เช่น สถานอนามัย การทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีส่วนสนับสนุนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้านคือ
  - 5.1 ประชากรในหมู่บ้านมีความรู้เรื่องโภชนาการที่ถูกต้อง
  - 5.2 รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคระบาด
  - 5.3 บ้านและชุมชน มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
  - 5.4 ได้รับการบริการรักษาอย่างถูกต้อง
6. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้าน คือ
  - 6.1 เศรษฐกิจ
    - การทำการเกษตรขาดแคลนน้ำในการทำเกษตร
    - พื้นที่ในการทำการเกษตรไม่เพียงพอ
    - ต้นทุนในการทำการเกษตรสูง

- ไม่มีความรู้เรื่องการผลิตที่มีคุณภาพ
- ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด
- พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าเกษตรกรในหมู่บ้าน เกษตรกรจึงเป็นผู้เสียเปรียบในด้านการต่อรองราคาสินค้า

6.2 การศึกษา

- ประชากรไม่แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอาชีพ
- ผู้ที่มีการศึกษาไม่ได้นำการศึกษามาพัฒนาหมู่บ้าน แต่มีการย้ายถิ่นเข้าเมืองมากขึ้น
- การมุ่งเน้นแต่การให้ความรู้ที่นำไปประกอบอาชีพ แต่ไม่ได้มุ่งเน้นการส่งเสริมจริยธรรม, ความคิด ทักษะคิดที่ถูกต้อง

6.3 สาธารณสุข

- สถานื่อนามัยไม่เพียงพอ
- ขาดแคลนงบประมาณ ยา
- บริการได้ไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่
- การทำงานของเจ้าหน้าที่มุ่งเน้นการรักษาซึ่งเป็นปัญหาปลายเหตุมากกว่ามุ่งเน้นการป้องกันและควบคุม

6.4 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือประกอบด้วย ปัจจัยหลักทั้งด้านเศรษฐกิจ, ด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุข ดังนั้นเพื่อให้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือประสบผลสำเร็จ เหมาะสมกับพื้นฐานศักยภาพทางด้านพื้นที่, สภาพสังคม, สภาพเศรษฐกิจ และสภาพของประชากร ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือจากผลการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค ควรให้การสนับสนุนและดูแลในด้านต้นทุนการผลิต ด้านการจัดจำหน่ายสู่ท้องตลาด, ด้านราคาสินค้าผลผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมและยุติธรรม

1.2 โครงการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม ควรคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ศักยภาพของประชากรในแต่ละพื้นที่ว่าเหมาะสมต่อการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดใด อาทิเช่น ภาคเหนือตอนล่างมีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการปลูกข้าว, ภาคเหนือตอนบนมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่หุบเขาหรือพื้นที่สูง เหมาะสำหรับการปลูกกระเทียม และ ถั่วเหลือง เป็นต้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ เช่น โครงการชลประทาน ควรเตรียมพร้อม แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรกรรมให้เพียงพอตลอดปี

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด ควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ในด้านการผลิตที่ทันสมัย และสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการผลิตแบบดั้งเดิม

1.5 รัฐบาลควรเตรียมความพร้อมของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, ถนน, โทรศัพท์ ฯลฯ ให้สามารถเอื้ออำนวยต่อการผลิต, จัดจำหน่ายสินค้าเกษตรกรรม ได้โดยสะดวก

1.6 การลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ควรคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่นั้นๆ ว่าเหมาะต่อการลงทุนอุตสาหกรรมประเภทใด อาทิเช่น ภาคเหนือตอนล่างควรลงทุนในประเภทแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ภาคเหนือตอนบนควรลงทุนในประเภทหัตถอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานแรงงานจังหวัด, ศูนย์ฝึกอาชีพ ฯลฯ ควรเน้นการฝึกอบรมคุณภาพแรงงานให้มีฝีมือ และพื้นฐานการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับประเภทของงาน สอดคล้องกับระบบการผลิตแบบใหม่เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และผู้ปฏิบัติงานสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการผลิตที่ทันสมัย

1.8 ควรขยายโรงงานอุตสาหกรรมสู่จังหวัดหลักของแต่ละพื้นที่ อาทิเช่น ภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดเชียงใหม่, ลำปาง, เชียงราย ภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดนครสวรรค์, พิษณุโลก โดยให้จังหวัดดังกล่าวเป็นศูนย์กลางในการรองรับประชากรที่ต้องการทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันการย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพฯ และปริมณฑล

2. ปัจจัยทางการศึกษา

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน ควรส่งเสริมให้ประชากรได้รับการศึกษา หรือได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ

เศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างกลมกลืนกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน โดยผ่านแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์, วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2.2 ระบบการศึกษาของแต่ละพื้นที่ควรดำเนินไปบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการศึกษาต้องเอื้ออำนวยต่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อดำรงชีวิตในชุมชนนั้น

2.3 ควรขยายการศึกษาภาคบังคับในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา เพื่อให้ประชากรมีคุณภาพ, มีความรู้ ความสามารถอย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและชุมชน

2.4 หลักสูตรการศึกษาควรเน้นให้ผู้เรียนมีศีลธรรม และจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน, อยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคม

2.5 การวางนโยบายหลักสูตรการศึกษา ไม่ควรกำหนดโดยศูนย์กลาง คือ กระทรวงศึกษาธิการ เพียงด้านเดียว ควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น โรงเรียน, สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้กำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ โดยมีรากฐานจากนโยบายของศูนย์กลาง

3. ปัจจัยด้านสาธารณสุข

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุข, โรงพยาบาลประจำจังหวัด, โรงพยาบาลประจำอำเภอ, สถานีอนามัย ควรมีนโยบายส่งเสริม, ป้องกัน, รักษาและฟื้นฟู ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ ควรได้รับการจัดสรรสำหรับบริการสาธารณสุข ในระดับที่เหมาะสมต่อสภาพปัญหาสุขภาพของประชากร, ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์

3.3 สถานบริการสาธารณสุขควรได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมกับสภาพชุมชน, สภาพประชากร ในแต่ละพื้นที่

3.4 บุคลากรทางสาธารณสุขทุกระดับควรได้รับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ

3.5 บุคลากรทางสาธารณสุขทุกระดับควรได้รับข้อมูล มีความรู้ ตรงตามภาวะการเกิดโรคในแต่ละพื้นที่

เมื่อพิจารณาถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนืออาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรไม่สามารถบรรลุผลได้โดยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง การพัฒนาคุณภาพชีวิตจะประสบผลสำเร็จควรอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพ

และความต้องการที่แท้จริงของประชากร ดังเช่น ดวงจันทร์ (อาภาวีชรุณณ์) เจริญเมือง (2540: 150) กล่าวว่า การพัฒนาภูมิภาคที่จะได้ผลและให้ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบทได้อยู่ดีกินดี และมีความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง จะต้องเริ่มที่ชนบทหน่วยที่เล็กที่สุด คือหมู่บ้าน และตำบล เมื่อหน่วยเล็กที่สุดเติบโตเต็มที่ก็จะมีความต้องการและศักยภาพที่จะสร้างศูนย์กลางขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบ เมื่อศูนย์กลางขนาดเล็กพัฒนาและเติบโตขึ้นไปก็จะมีความต้องการที่จะพัฒนาและมีศักยภาพที่จะพัฒนาศูนย์กลางขนาดกลางขึ้นมาด้วยการพัฒนาต้องพิจารณาทุกแง่มุม ทั้งสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม มิใช่มุ่งแต่ให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงสภาวะแวดล้อมที่เสื่อมถอยหรือผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเดิม

การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคต้องเอื้อต่อการพัฒนาสภาวะเศรษฐกิจ-สังคมของท้องถิ่นมิใช่เพื่อเพิ่มพูนการเติบโตของระบบเศรษฐกิจรวมของประเทศเพียงประการเดียว การลงทุนโครงการขนาดใหญ่มาก ๆ อาจจะไม่สอดคล้องกับการพัฒนาอาชีพของสังคมชนบทภาคเหนืออย่างแท้จริงแนวทางการพัฒนาจะต้องชัดเจนว่าจะทำให้ชุมชนชนบทพัฒนาขึ้นอย่างไรแท้จริงหรือไม่ หรือการลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น ๆ จะเอื้อประโยชน์ให้ศูนย์กลางระดับต่าง ๆ เติบโตต่อไปเรื่อย ๆ ในขณะที่ท้องถิ่นมีแต่จะถดถอยหรือไม่ นอกจากมิติทางสังคมและเศรษฐกิจแล้วแนวทางการพัฒนายังต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านวัฒนธรรมและสภาวะแวดล้อมอีกด้วย

6.5 ปัญหาในการวิจัย

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ผู้ช่วยวิจัยทราบทุกขั้นตอน แต่เนื่องจากผู้ช่วยวิจัยบางท่านมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการตอบแบบสอบถาม ดังนั้น แบบสอบถามบางฉบับจึงมีข้อบกพร่องและผู้วิจัยไม่ได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. เนื่องจากการส่งกลับแบบสอบถามมายังผู้วิจัยเป็นการส่งทางไปรษณีย์ โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถาม ดังนั้นทำให้ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนไม่ตรงตามจำนวนที่กำหนดโดยแบบสอบถามจาก จ.แพร่ ส่งกลับ 179 ชุด ขาด 21 ชุด และ จ.อุทัยธานี ส่งกลับ 162 ชุด ขาด 38 ชุด รวมแบบสอบถามส่งกลับทั้งหมด 341 ชุด ขาด 59 ชุด

6.6 ข้อค้นพบในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนือ นอกเหนือจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ, ด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุข พบว่าปัจจัยภายในที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนือ มีดังนี้

1. ผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ พระสงฆ์
2. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การดำเนินชีวิต รูปแบบดั้งเดิม ของแต่ละชุมชน และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดเป็นแบบแผนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำ

6.7 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด ที่มีระดับคุณภาพชีวิตไม่บรรลุเกณฑ์ จปฐ. และ กชช.2ค ของภูมิภาค เพื่อหาสาเหตุที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชากรจังหวัดที่ศึกษาไม่บรรลุเกณฑ์ จปฐ. และ กชช.2ค และเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น
2. ควรทำการเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่มีระดับคุณภาพชีวิตบรรลุและไม่บรรลุเกณฑ์ จปฐ. และ กชช.2ค ของภูมิภาค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของจังหวัดที่มีระดับคุณภาพชีวิตไม่บรรลุเกณฑ์ จปฐ. และ กชช.2ค
3. ควรทำการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในเขตชนบทและเขตเมืองเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรให้เหมาะสมและเท่าเทียมกันทุกพื้นที่
4. ควรทำการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตระหว่างภูมิภาค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละภูมิภาค
5. ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น สื่อสารมวลชน, การเมืองการปกครอง เพื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่อาจมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตอย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น